

Komunikat prasowy

Luksemburg, 27 października 2022 r.

Efekt drzwi obrotowych – niewystarczająco restrykcyjne przepisy w agencjach UE

Efekt drzwi obrotowych odnosi się do sytuacji, gdy kierownicy i inni pracownicy wyższego szczebla odchodzący ze stanowiska podejmują w sektorze prywatnym pracę, która może prowadzić do konfliktu interesów i zagrażać integralności instytucji UE. Aby ograniczyć to ryzyko, agencje UE powinny zaostrzyć odpowiednie przepisy i mechanizmy kontrolne – stwierdził Europejski Trybunał Obrachunkowy w ukazującym się dziś dorocznym sprawdzaniu dotyczącym agencji UE. Trybunał Obrachunkowy potwierdził jednocześnie, że rozliczenia agencji są wiarygodne i zaaprobował ich sprawozdania finansowe za 2021 r. Kontrolerzy wydali również pozytywną opinię na temat dochodów wszystkich 44 agencji. Ponadto wydatki żadnej agencji oprócz jednej nie budzą zastrzeżeń, choć w większości agencji utrzymują się problemy dotyczące zamówień publicznych.

– Po raz kolejny Trybunał Obrachunkowy mógł wydać pozytywną opinię z kontroli sprawozdań finansowych i dochodów agencji UE. W większości przypadków pozytywna opinia dotyczy także wydatków – powiedział Rimantas Šadžius, członek Trybunału prowadzący tę kontrolę. – Trybunał wzywa jednak unijnych prawodawców i agencje, by uwzględniły jego przestrożę i ściślej przyglądały się przypadkom, w których mógłby wystąpić efekt drzwi obrotowych. Bardziej restrykcyjne podejście zapobiegnie konfliktom interesów, które zaszkodziłyby reputacji tak agencji, jak i całej Unii.

W przepisach unijnych przewidziano nieliczne obowiązki dotyczące monitorowania przez organy UE, czy obecni i byli pracownicy przestrzegają wymogów obowiązujących ich w związku z potencjalnym wystąpieniem efektu drzwi obrotowych. Tymczasem agencje UE, a zwłaszcza te z nich, które dysponują uprawnieniami regulacyjnymi i mają powiązania z konkretnymi branżami, są szczególnie narażone na ryzyko wystąpienia tego efektu. Istnieją ku temu dwie przyczyny: po pierwsze agencje te polegają na pracownikach tymczasowych, co niesie za sobą wysoki wskaźnik rotacji wśród personelu; po drugie obowiązujący w nich model zarządzania przewiduje krótkie kadencje członków zarządu. W tym przypadku problem polega na tym, że członkowie zarządu nie należą do personelu agencji, a zatem nie mają do nich zastosowania przepisy zapobiegające wystąpieniu efektu drzwi obrotowych. Zdaniem kontrolerów powstaje w ten sposób próżnia prawna, a oceną obejmuje się tylko niewielki odsetek potencjalnych sytuacji, w których może wystąpić ten efekt. Co więcej, jedynie nieliczne agencje przyjęły zasady wykraczające poza minimalne wymogi prawne, jeśli chodzi o radzenie sobie z takimi sytuacjami. Większość z nich nie monitoruje nawet, czy obecni i byli pracownicy przestrzegają

Niniejszy komunikat prasowy stanowi streszczenie sprawozdania rocznego na temat agencji UE za 2021 r. przyjętego przez Europejski Trybunał Obrachunkowy.

Pełny tekst sprawozdania dostępny jest na stronie eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu

@EUAuditors

eca.europa.eu

obowiązujących ich przepisów. Zamiast tego agencje polegają niemal wyłącznie na oświadczeniach samych pracowników.

W kilku poprzednich sprawozdaniach kontrolerzy wskazali już na trudności z zarządzaniem i konflikty interesów w agencjach UE. W tegorocznym sprawozdaniu ponownie zwrócili uwagę na trudności z zarządzaniem w agencjach nadzorujących sektor bankowy, rynek ubezpieczeń i rynek finansowy. Problemy te mogą sprawić, że interesy krajowe będą przedkładane nad interes europejski.

Po raz kolejny kontrolerzy wypowiedzieli się też krytycznie na temat sposobu nabywania przez agencje towarów i usług oraz wezwali je do dokonywania zakupów gwarantujących najlepszy stosunek jakości do ceny. Niedociągnięcia w zamówieniach publicznych wciąż są jedną z głównych przyczyn, dla których płatności agencji nie są zgodne z obowiązującymi przepisami. Przypadki takie zdarzają się obecnie coraz częściej. Kontrolerzy ustalili, że co druga agencja udzieliła zamówienia, w którym wystąpiły niedociągnięcia. W przypadku jednej z agencji – eu-LISA, tj. agencji, która zarządza wielkoskalowymi systemami informatycznymi w przestrzeni wolności i bezpieczeństwa – kontrolerzy wykryli nieprawidłowe płatności na kwotę 18,1 mln euro spowodowane problemami, które zostały już wskazane w poprzednich latach. W tym roku Trybunał wydał opinię kontrolną z zastrzeżeniem na temat płatności tej agencji, sygnalizując, że konieczna jest poprawa w zakresie udzielania zamówień publicznych i zarządzania nimi.

Kontrola wykazała, że wojna wszczęta przez Rosję przeciwko Ukrainie niesie za sobą konsekwencje w szczególności dla trzech agencji. Agencja UE ds. Azylu (AUEA) zwróciła się o przyznanie jej większych zasobów kadrowych i finansowych w związku z tym, że państwa UE, które przyjęły uchodźców z Ukrainy, zaapelowały o większe wsparcie. Działania prowadzone w ramach unijnego programu kosmicznego (EUSPA) zostały zakłócone, ponieważ przestano wykorzystywać rosyjskie wyrzutnie Sojuz na potrzeby satelitów Galileo. Z kolei agencja odpowiadająca za likwidację upadających banków (SRB) ustaliła, że wojna podwyższyła ryzyko kredytowe związane z ekspozycją banków wobec kontrahentów w Rosji, Białorusi i Ukrainie, a także ryzyko wynikające z pożyczek udzielonych przedsiębiorstwom w tych państwach, najbardziej narażonym na skutki wojny.

Informacje ogólne

Agencje UE mają zasadniczy wpływ na najważniejsze aspekty życia mieszkańców Europy, takie jak ochrona zdrowia, bezpieczeństwo i wymiar sprawiedliwości. W 2021 r. agencje wydały z budżetu UE środki w kwocie 13,1 mln euro, które posłużyły do sfinansowania m.in. programów wspierających Europejski Zielony Ład i badania naukowe. Agencje zatrudniają 14 430 osób (17% wszystkich pracowników UE), a ich łączny budżet – z wyłączeniem SRB – wynosi 4,1 mld euro (2,5% całego budżetu UE). Najpokaźniejszą agencją jest Frontex, liczący ponad 1 500 pracowników i dysponujący budżetem w wysokości 500 mln euro.

Tzw. efekt drzwi obrotowych w kontekście unijnym występuje w przypadku, gdy pracownicy kończący służbę cywilną w UE podejmują w sektorze prywatnym pracę związaną z ich poprzednim obszarem działalności. Sytuacja ta może wywołać konflikt interesów i stanowić potencjalne zagrożenie dla integralności instytucji unijnych, gdyż cenna wiedza o wewnętrznym funkcjonowaniu instytucji może trafić w rezultacie do sektora prywatnego, byli urzędnicy mogą prowadzić działalność lobbingsową wśród swoich niedawnych współpracowników, a obecni urzędnicy mogą podejmować decyzje podyktowane możliwością zmiany miejsca zatrudnienia.

Pełne doroczne sprawozdanie dotyczące agencji UE jest dostępne na [stronie internetowej Trybunału](#). Towarzyszy mu dokument podsumowujący pt. „Kontrola agencji UE za 2021 r. w skrócie”. Ponadto

dzisiaj, tj. w czwartek 27 października, odbędzie się zorganizowana przez kontrolerów konferencja online pt. „Należyte zarządzanie finansami w agencjach UE”, której główne tematy to ryzyko wystąpienia konfliktów interesów związanych z efektem drzwi obrotowych oraz problemy dotyczące zamówień publicznych. Konferencję można [obejrzeć na żywo](#) w godz. 9.30–12.30 na kanale YouTube.

Kontakt dla prasy

Biuro prasowe Trybunału: press@eca.europa.eu

- Damijan Fišer: damijan.fiser@eca.europa.eu – tel. kom.: (+352) 621 552 224
- Vincent Bourgeois: vincent.bourgeois@eca.europa.eu – tel. kom.: (+352) 691 551 502
- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu – tel. kom.: (+352) 691 553 547